

העותרים:

1. איתמר גרינברג, ת"ז -----
2. האגודה לזכויות האזרח בישראל, ע"ר 580011567

ע"י ב"כ עו"ד טל חסין ו/או עודד פלר ו/או אבנר פינצ'וק
ו/או גדיר ניקולא ו/או דבי גילד-חיו ו/או מיכל תגר ו/או עביר ג'ובראן
ו/או הגר שחטר ו/או ניצן אילני ו/או רעות שאער ו/או הילה שרון
ו/או עדן גלעד ו/או יעל זיידמן ו/או אלזה בונייה

מהאגודה לזכויות האזרח בישראל

נגד

המשיבים:

1. מפכ"ל משטרת ישראל
2. מפקד פיקוד העורף
3. היועצת המשפטית לממשלה

ע"י ב"כ ממחלקת הבג"צים
פרקליטות המדינה, ירושלים

עתירה למתן צו על תנאי ולקיום דיון דחוף

בית המשפט הנכבד מתבקש ליתן צו על תנאי, המופנה אל המשיבים ומורה להם לבוא וליתן טעם, מדוע לא יאפשרו לקיים הפגנות בזמן מלחמה, ולמצער הפגנות שמתקיימות בסמיכות למרחבים מוגנים.

ואלו נימוקי העתירה:

מבוא ובקשה לקיום דיון דחוף

1. מאז פרוץ המלחמה עם איראן, "שאגת הארי", מסכלת המשטרה הפגנות נגד המלחמה ומפזרת באלימות את המפגינים. פיזור ההפגנות מתבצע בין אם משתתפים בהן יחידים, עשרות או מאות מפגינים. המשטרה עושה כן בתואנה, כי הנחיות פיקוד העורף אוסרות על התקהלות. סילוק המפגינים, ולעתים אף מעצרים, מתבצע גם כשהפגנה מתקיימת לצד מקלטי ענק.
2. כך, למשל, רק במערכה הנוכחית מול איראן פוזרו באלימות הפגנות שהתקיימו נגד המלחמה בכיכר הבימה בתל אביב בימים 3.3.2026, 7.3.2026 ו-28.3.2026. תחת הכיכר מצוי חניון תת קרקעי ענק, מרובה כניסות, המיועד בשעת חירום לספק מחסה תקני לאלפי בני אדם.
3. חופש המחאה אינו נסוג בשעות מלחמה. כפי שנפסק לא אחת, גם בימי מלחמה וחירום האיסור על קיום הפגנה בשל החשש מפגיעה בביטחון הציבור או בסדר הציבורי הוא החריג ולא הכלל: "נקודת המוצא צריכה להיות

גישה קפדנית ביותר... באשר בעיתות מלחמה ומשבר, המחאה היא חשובה במיוחד, גם אם כואבת במיוחד" (בג"ץ 23/8007 מפלגת חד"ש נ' מפכ"ל המשטרה, פסקה 14 לפסק הדין (8.11.2023). ההדגשה הוספה (להלן: עניין חד"ש)).

4. פניות אל המשיבים בדרישה להגן על הזכות לביטוי ולמחאה ולהבטיח את מימושה, האחרונה שבהן מיום 29.3.2026 (נשלחה שוב ביום 30.3.2026), לא הובילו לשינוי במדיניותה. הפגנות נוספות נגד המלחמה עתידות להתקיים בשבת הקרובה, 4.4.2026, במספר ערים ויישובים, בהם תל אביב, ירושלים וחיפה. משום כך מתבקש דיון דחוף בעתירה.

העובדות הצריכות לעניין

על מדיניות המשטרה בנוגע להפגנות במלחמה

5. עם פרוץ מלחמת "חרבות ברזל" באוקטובר 2023 החלה המשטרה לסרב ליתן רישיונות הפגנה ולסכל מחאות, בפרט כאלה שבמרכזן עמדה ביקורת על המלחמה ועל הממשלה. בפסקי דין שניתנו בעתירות שונות שהוגשו בנושא, בהן עתירות שהגישה העותרת 2, האגודה לזכויות האזרח בישראל (להלן: העותרת), נפסק המובן מאליו: חופש הביטוי אינו נסוג בשעת מלחמה. דווקא בתקופות מצוקה וחירום נודעת לו חשיבות מיוחדת (עניין חד"ש; בג"ץ 557/24 שביטה נ' מפקד מחוז חוף (18.1.2024) (להלן: עניין שביטה)).

6. קביעות ברורות ומפורשות אלה התאדו ככלא היו במערכות מול איראן. כבר במהלך "עם כלביא", ביוני 2025, פיזרה המשטרה באלימות קבוצות מפגינים קטנות ושקטות שקראו לסיום המלחמה בערים תל אביב וחיפה. פניית העותרת למשטרה וליועצת המשפטית לממשלה, מיום 18.6.2025, בבקשה להנחות את כלל הדרג הפיקודי במשטרה ואת הכוחות בשטח לחדול לאלתר מדיכוי אירועי המחאה ומהתערבות בלתי חוקית בתוכן המחאות, וכי אין בהנחיות פיקוד העורף ובמגבלות על התקהלויות על מנת לאייץ את הזכות למחאה ולביטוי, נענתה ביום 2.7.2025. עו"ד שי-לי שלוה מהייעוץ המשפטי למשטרה השיבה, שהמחאות התקיימו במהלך "מלחמה עצימה בעורף הישראלי", בשעה ש"הנחיות פיקוד העורף אסרו על התקהלות באופן גורף", וכי פיזורן התבצע כדין ובסמכות.

העתקי הפנייה מיום 18.6.2025 ומענה המשטרה לה מיום 2.7.2025 מצורפים ומסומנים 1/ע ו-2/ע בהתאמה.

7. תשעה חודשים חלפו, "שאגת הארי" פרצה, והמשטרה שבה לסורה. מחאות נגד המלחמה ונגד השלטון מסוכלות ומפוזרות פעם אחר פעם.

8. ביום 3.3.2026 התקיימה בכיכר הבימה הפגנה קטנה ושקטה שקראה לסיום המלחמה עם איראן. בהפגנה השתתפו כ-20 מפגינים, אשר עם הגיעם לרחבה גילו שממתינים להם כ-40 שוטרים. בהפגנה השתתף גם העותר 1 (להלן: העותר), סטודנט למשפטים ופעיל פוליטי, הלוקח חלק במחאה נגד המלחמה.

9. המוחים עמדו בשורה ונשאו שלטים נגד המלחמה. בסרטון הראשון המצורף לעתירה (באמצעות נט המשפט) נראית המשטרה מודיעה תחילה ש"לא תהיה פה הפגנה", וחוטפת שלטים. בסרטון השני המצורף לעתירה, נראית המשטרה כורזת שהמוחים גורמים לפרובוקציה המסכנת את השוטרים ואת עצמם. בהמשך לכך לשוטרים ניתנה פקודה לחטוף מידי המוחים את השלטים, לפזר את המחאה ולבצע מעצרים. נגד המוחים, ובתוך כך נגד העותר, הופעלה אלימות.

10. בסרטון נראה העותר כשהוא מוטל על הארץ, ובהמשך כשהוא מרים את ידיו, כדי לסמן שאינו מהווה כל סכנה לאיש. העותר נעצר והובא לתחנת המשטרה בתל אביב. ללא שתהיה לכך כל הצדקה, הוא הופשט ונערך עליו

חיפוש בעירום מלא. העותר נחקר בחשד להפרת הסדר, ובחשד לכך שבמהלך המעצר נשברה ציפורן של שוטרת (כאמור, בסרטון נראה העותר פאסיבי ומרים את ידיו). בתום החקירה שוחרר למעצר בית בן חמישה ימים. העותר ערר על החלטתה, וביום 5.3.2026 בית המשפט השלום בתל אביב ביטל את המעצר ומתח ביקורת על המשטרה (ע"ק (ת"א) 7818-03-26 גרינברג נ' תחנת משטרה - לב תל אביב).

העתק החלטת בית המשפט השלום מיום 5.3.2026 בעניינו של העותר מצ"ב ומסומן ע/3.

11. ביום 4.3.2026 פנתה העותרת ליועצת המשפטית לממשלה, למפכ"ל המשטרה ולמ"מ היועץ המשפטי למשטרה בדרישה להנחות את כלל השדרת הפיקוד והשוטרים במשטרת ישראל לחדול לאלתר מדיכוי אירועי המחאה הנערכים במלחמה, ומהתערבות בלתי חוקית בתוכן המחאות. הפנייה לא נענתה.

העתק הפניה מיום 4.3.2026 מצ"ב ומסומן ע/4.

12. ביום 10.3.2026 נאלצה העותרת לפנות שוב, לאחר שביום 7.3.2026 שוב פוזרה הפגנה שקטה נוספת בכיכר הבימה, בה השתתפו כ-50 מפגינים. במקום התקיימה הפגנת נגד קטנה, בה נטלו חלק כ-15 בני אדם, שהתעמתו עם המפגינים. תוך דקות הכריזה המשטרה שמדובר בהפגנה לא חוקית, "עקב העימותים שיש כאן, מחשש לשלום הציבור". השוטרים החלו לפזר את המפגינים בכוח, תוך שימוש באלימות וחטיפת חלק משלטי המחאה. אחד המפגינים נעצר (יאיר פולדש, בר פלג, עדי חשמונאי וניר חסון "פעילי ימין באו להפגנה בת"א נגד המלחמה, והמשטרה פיזרה אותה בגלל עימותים" הארץ 7.3.2026). מפגיני הנגד לא פוזרו ולא נעצרו.

13. גם במכתב זה עמדה העותרת על המובן מאליו, לפיו אין בהנחיות פיקוד העורף ובמגבלות על התקהלויות לשלול את חופש המחאה והביטוי, בפרט כאשר התקהלויות אלה מתקיימות בסמוך למרחב מוגן תקני. כזה הוא, כאמור, החניון התת קרקעי שמתחת לרחבת כיכר הבימה. יש אליו כמה כניסות, והוא מסוגל להכיל אלפי בני אדם. גם פנייה זו לא נענתה.

העתק הפנייה מיום 10.3.2026 מצ"ב ומסומן ע/5.

14. ביום 28.3.2026 שוב פונתה באלימות קשה הפגנה נגד המלחמה שהתקיימה בכיכר הבימה, בה השתתפו כאלף בני אדם. דקות ספורות לאחר תחילת ההפגנה, עליה ידעה המשטרה מבעוד מועד, הודיעו השוטרים במקום שההפגנה אינה חוקית. הטעם לכך שנתנה המשטרה הוא שההפגנה אינה עומדת בהנחיות פיקוד העורף לשעת חירום. זמן קצר לאחר מכן החלו שוטרים לפזר את המפגינים באלימות ולבצע מעצרים (ראו: יאיר פולדש, נעה שפיגל, ניר חסון ובר פלג "המשטרה פיזרה באלימות הפגנות נגד המלחמה בתל אביב ובחיפה, 22 נעצרו" הארץ, 28.3.2026). לסרטונים אחדים, מבין רבים, שבהם נראים כוחות המשטרה מפעילים אלימות חריגה וחסרת הצדקה ראו, למשל: [סרטון 1](#) | [סרטון 2](#) | [סרטון 3](#) | [סרטון 4](#) | [סרטון 5](#) | [סרטון 6](#) | [סרטון 7](#) | [סרטון 8](#)

15. גם העותר השתתף בהפגנה זו. שלושה עשר מוחים, בהם העותר, נעצרו והובאו לתחנת המשטרה. שניים עשר מהעצורים, והעותר ביניהם, שוחררו לאחר כמה שעות ללא שנחקרו וללא תנאים. עצורה אחת בלבד נחקרה, ושחררה עוד באותו הערב בתנאי הרחקה מהשתתפות בהפגנות בלתי חוקיות.

16. בעקבות הפגנה זו, שמלמדת על דפוס שיטתי של סיכול הפגנות בימי המלחמה, אשר תכניהן לזרא בעיני המשטרה, פנתה העותרת ביום 29.3.2026 למפקד פיקוד העורף ולמ"מ היועץ המשפטי למשטרה, בדרישה להחריג הפגנות ומחאות מההנחיות לעניין הגבלת התקהלויות, בפרט כשאלו מתקיימות בסמוך למרחבים מוגנים. בשל הכוונה לשוב ולהפגין נגד המלחמה כבר בשבת הקרובה, 4.4.2026, התבקש לפנייה מענה בהול, עד ליום 30.3.2026. הפנייה נשלחה שוב גם ביום 30.3.2026.

העתק הפנייה מיום 29.3.2026 מצ"ב ומסומן ע/6.

17. ביום 31.3.2026 בשעה 15:30 התקבל מענה מאת הייעוץ המשפטי למשטרה (מתוארך ליום 30.3.2026), ולפיו המשטרה דבקה באכיפת הנחיות פיקוד העורף למנוע התקהלות.
העתק מענה המשטרה מיום 31.3.2026 מצ"ב ומסומן ע/7.
מכאן עתירה זו.

הטיעון המשפטי

18. עם פרוץ המלחמה עם איראן הוכרז מצב מיוחד בעורף, לפי סעיף 9 לחוק ההתגוננות האזרחית, התשי"א-1951, ופיקוד העורף נתן הנחיות בעניין, מכוח סמכותו לפי סעיף 9 לאותו חוק: "... לתת, ככל שהדבר דרוש, לכל אדם, לסוג בני אדם או לציבור כולו, כל הוראה הנדרשת לשמירתם או להצלתם של בני אדם או של רכוש...".
19. ההנחיות השתנו מעת לעת, וכיום הן מורות בכל הארץ על "פעילות מצומצמת", ובכלל זה הגבלת התקהלות ושירותים של עד 50 אנשים, ובתנאי שניתן להגיע למרחב מוגן תקני בזמן ההתגוננות. עוד נקבע בהנחיות, כי חופי הרחצה סגורים לציבור.
20. בפועל, מגבלות אלה כמעט שאינן נאכפות, בעיקר מן הטעם שעל הציבור להתפרנס. חלק ממקומות העבודה, הקניונים, השווקים, מרכזי הקניות המסעדות, בתי קפה ובתי התפילה שוקקים, וחופי הרחצה הומי אדם, וזאת ללא שום קשר למרחבים מוגנים. אף מסיבות, כולל מסיבות רחוב, נערכו בחג הפורים, והמשטרה עמדה מנגד.
21. ואולם, אפילו היתה מדינת ישראל כולה מציינת בדווקנות להוראות ההתקהלות של פיקוד העורף, והמשטרה היתה אוכפת אותן, לא היה בכך להצדיק את סיכולן הלא חוקי של הפגנות ומחאות.
22. התנהלות משטרת ישראל במערכה הנוכחית מול איראן, "שאגת האריי", מלמדת שהמשטרה ממשיכה להתנהל כפי שהתנהלה בזו הקודמת, "עם כלביא", ולסכל הפגנות ומחאות חוקיות באופן גורף ושיטתי, תוך שימוש בכוח ובאמצעים בלתי מידתיים. פיזור ההפגנות מתבצע בכל דפוס הפגנה ומחאה, ללא התייחסות נדרשת לגודלה ולמיקומה. הפגנות ומחאות מפוזרות באלימות, תוך החרמת שלטים בגנות הממשלה והמלחמות, הכאת מפגינים ומעצרים. זאת בין אם מדובר במפגינים בודדים, בעשרות מפגינים או במאות. המשטרה מסכלת את הזכות החוקתית לביטוי, גם מקום שההפגנות מתקיימות בסמוך למרחבים מוגנים עצומי ממדים.
23. העותרים מודעים לנטל הכבד שמוטל על המשטרה בימים אלה, אולם חובתם למימוש הזכות החוקתית לביטוי אינה נסוגה בשעת מלחמה. אף בהנחיות פיקוד העורף ובמגבלות המוטלות על התקהלויות אין כדי לשלול את חופש המחאה והביטוי, אשר חובת המשטרה לממשה.
24. בעשרות פסיקות עמד בית המשפט על מעמדו הרם והחוקתי של חופש המחאה, המתפרש על כלל סוגי הביטוי, ופסק שאין להגבילו ללא הסתברות קרובה לוודאי לפגיעה ממשית, קשה ורצינית בביטחון הציבור או בסדר הציבורי (בג"ץ 20/5078 **פזידה נ' משטרת ישראל** (19.8.2020)). חופש הביטוי הפוליטי, החיוני לקיום משטר דמוקרטי, זוכה להגנה משפטית מרבית בשל חשיבותו החברתית, תרומתו לקיום משטר דמוקרטי, והיותו חשוף יותר מכל צורת ביטוי להתנכלות מצד השלטון (בג"ץ 96/6396 **זקין נ' ראש עיריית באר שבע**, פ"ד נג(3) 289 (1999)).
25. כפי שנפסק לא אחת, גם בימי מלחמה האיסור על קיום הפגנה בשל החשש מפגיעה בביטחון הציבור או בסדר הציבורי הוא חריג ולא הכלל. כבר בתחילת מלחמת "חרבות ברזל" נפסק, כי "נקודת המוצא צריכה להיות גישה קפדנית ביותר... באשר בעיתות מלחמה ומשבר, המחאה היא חשובה במיוחד, גם אם כואבת במיוחד" (עניין **חד"ש**, פסקה 14 לפסק הדין). עוד נפסק: "לא נוכל לחתום את דברינו מבלי לציין את הדברים שאמורים

להיות מובנים מאליהם: האפשרות לקיים הפגנה אינה פריבילגיה מיוחדת, כי אם זכות יסוד. הדברים יפים גם בעת מלחמה, גם אם היבטים מעשיים עשויים לתחום את היקף הרישיון שניתן" (עניין **שביטה**, בפסקה 8 לפסק הדין).

26. מהאמור לעיל עולה, אם כן, שעל המשטרה להבטיח שהחופש להפגין עומד על תילו, גם בשעות מלחמה וחירום, ובעיקר בהן. פיזור הפגנות וסיכולן בשל טענה בעלמא ל"חשש לשלום הציבור", ובשל הפגות נגד, מתבצעות בחוסר סמכות ואינן חוקיות. כך גם קריעת שלטים בגנות המלחמה והממשלה (בג"ץ 83/153 לוי נ' **מפקד המחוז הדרומי של משטרת ישראל**, פ"ד לח(2) 405, 393 (1984); בג"ץ 96/4712 **סיעת מרצ נ' מפקד מחוז ירושלים**, פ"ד נ(2) 822, 832 (1996)). **המשטרה אינה מוסמכת להתערב בתכני ההפגנה**, לסרב לקיימה או לפזרה בשל הנושא העומד בבסיסה, או לתלוש ולהחרים שלטי מפגינים הנושאים סיסמאות שאינם לרוחה (בג"ץ 24/3139 נוי נ' **מפכ"ל המשטרה** (25.8.2024)).

27. כשם שבשעת חירום יש חשיבות להמשך פעילות המשק כמידת האפשר, ולא בכדי פיקוד העורף משנה מן ההנחיות כדי לאפשר זאת, יש לעשות כן גם בנוגע למחאות, שחשיבותן אינה נופלת בערכה. בעת מגפת הקורונה בית משפט נכבד זה פסק, כי תקנה שעניינה איסור על השתתפות בהפגנות במרחק העולה על 1,000 מטרים ממקום מגוריו של אדם, אינה צולחת את מבחני החוקתיות לנוכח הפגיעה החמורה בחירות ההפגנה וחופש הביטוי. זאת, בין היתר, לנוכח החשיבות היתרה שיש לייחס למתן אפשרות לבקר את השלטון בעתות חירום (בג"ץ 5469/20 **אחריות לאומית – ישראל הבית שלי נ' ממשלת ישראל** (4.4.2021)). הדברים יפים גם לענייננו.

בשל כל אלה, ונוכח המועד הקרב להפגנות הבאות המתוכננות נגד המלחמה, בתוך ארבעה ימים, מתבקש בית המשפט הנכבד ליתן צו על תנאי כמבוקש ולקיים דיון דחוף בעתירה.

31 במרץ 2026

עודד פלר, עו"ד

עודד פלר, עו"ד

טל חסין, עו"ד

טל חסין, עו"ד

ב"כ העותרים